

Reforma autorského práva EU – 2. copyrightový balíček

Obsah:

REFORMA AUTORSKÉHO PRÁVA V EU - 2. COPYRIGHTOVÝ BALÍČEK 3

NÁVRH SMĚRNICE O AUTORSKÉM PRÁVU NA JEDNOTNÉM DIGITÁLNÍM TRHU 4
<i>Opatření pro přizpůsobení výjimek a omezení autorských práv digitálnímu a přeshraničnímu prostředí..... 5</i>
<i>Zlepšení přístupu ke komerčně nedostupným dílům..... 6</i>
<i>Nové právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací6 Nové požadavky na poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line..... 10</i>
<i>Nová pravidla k zajištění transparentnosti užití děl a spravedlivé odměny ve smlouvách autorů a výkonných umělců..... 13</i>

USNESENÍ VÝBORU PRO EVROPSKÉHO ZÁLEŽITOSTI PS PČR K 2. COPYRIGHTOVÉMU BALÍČKU 13

PROJEDNÁVÁNÍ 2. COPYRIGHTOVÉHO BALÍČKU V ORGÁNECH EU A PŘIJETÍ JEDNOTLIVÝCH LEGISLATIVNÍCH NÁVRHŮ..... 14

POUŽITÉ ZDROJE 17

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Reforma autorského práva v EU- 2. copyrightový balíček	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autoři: Nezkusilová, D.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 5.386	První vydání edice: červenec 1991
Datum: říjen 2017/aktualizace červenec 2019	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
Autorské právo; Informační společnost; Práva vydavatelů	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Shrnutí

Tato studie se zabývá tzv. 2. copyrightovým balíčkem, který Komise zveřejnila dne 14. září 2016. Studie přináší stručné shrnutí tohoto legislativního balíčku a podrobněji se zabývá směrnicí o autorském právu na jednotném digitálním trhu, která byla přijata dne 17. dubna 2019 a byla velmi diskutovanou částí 2. copyrightového balíčku. Detailněji jsou rozebrány především dvě ustanovení návrhu směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, a to konkrétně návrh na zavedení nového výhradního práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací a návrh na zavedení některých nových požadavků na poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line. Tato dvě ustanovení byla při projednávání návrhu směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu v odborných kruzích často vnímána jako problematická.

Obsah

REFORMA AUTORSKÉHO PRÁVA V EU - 2. COPYRIGHTOVÝ BALÍČEK.....	3
NÁVRH SMĚRNICE O AUTORSKÉM PRÁVU NA JEDNOTNÉM DIGITÁLNÍM TRHU.....	4
<i>Opatření pro přizpůsobení výjimek a omezení autorských práv digitálnímu a přeshraničnímu prostředí.....</i>	<i>5</i>
<i>Zlepšení přístupu ke komerčně nedostupným dílům.....</i>	<i>6</i>
<i>Nové právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací.....</i>	<i>6</i>
<i>Nové požadavky na poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line.....</i>	<i>10</i>
<i>Nová pravidla k zajištění transparentnosti užití děl a spravedlivé odměny ve smlouvách autorů a výkonných umělců.....</i>	<i>13</i>
USNESENÍ VÝBORU PRO EVROPSKÉHO ZÁLEŽITOSTI PS PČR K 2. COPYRIGHTOVÉMU BALÍČKU.....	13
PROJEDNÁVÁNÍ 2. COPYRIGHTOVÉHO BALÍČKU V ORGÁNECH EU A PŘIJETÍ JEDNOTLIVÝCH LEGISLATIVNÍCH NÁVRHŮ	14
POUŽITÉ ZDROJE.....	17

Reforma autorského práva v EU - 2. copyrightový balíček

V rámci strategie pro jednotný digitální trh přistoupila Komise k ambiciózní modernizaci autorského práva, jejímž cílem bylo přizpůsobit autorské právo tak, aby lépe vyhovovalo digitálnímu prostředí. Nositelé autorských práv a práv souvisejících s právem autorským čelí v souvislosti s rozvojem digitálních technologií některým obtížím při výkonu svých práv. Komise proto měla za cíl navrhnout takovou právní úpravu, která by byla vyvážená v tom smyslu, že nositelům autorských a s nimi souvisejících práv zajistí náležitou ochranu a současně umožní různé legální způsoby distribuce chráněného obsahu.

V souvislosti s rostoucí mírou digitalizace v nedávné době vyvstala potřeba zabývat se některými otázkami, jako je např. digitální použití obsahu chráněného autorským právem (zpracování digitálními technologickými postupy, vytěžování textů a dat, zvláštní úkony rozmnožování apod.) a zjednodušení legálního přístupu občanů k chráněnému obsahu pomocí digitálních technologií. Zároveň bylo třeba si uvědomit, že jednání významná z hlediska autorského práva v digitálním prostředí nejsou stejná jako mimo něj, a proto právní úprava, která je jinak vyhovující, nemusí účinně fungovat v digitálním prostředí. Mimo jiné i z těchto důvodů předložila Komise balíček k modernizaci autorského práva, jehož cílem bylo přinést nezbytné změny.

Balíček k modernizaci autorského práva (tzv. 2. copyrightový balíček) byl Komisí zveřejněn dne 14. září 2016. Navázal na předchozí sdělení Komise „Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva“ - Strategii Komise pro jednotný digitální trh z roku 2015¹, v němž bylo modernější evropské autorské právo zařazeno mezi 16 klíčových opatření k vytvoření jednotného digitálního trhu v Evropě.

Mezi hlavní cíle 2. copyrightového balíčku patřilo:

- Zlepšení přeshraničního přístupu k obsahu umístěnému on-line;
- Zlepšení možností využití obsahu chráněného autorským právem za účelem vzdělávání, výzkumu a zachování kulturního dědictví;
- Zlepšení fungování vnitřního trhu s obsahem chráněným autorským právem.

2. copyrightový balíček zahrnoval následující návrhy právních aktů:

- Návrh nařízení, které má usnadnit nové způsoby přeshraničního on-line šíření televizních a rozhlasových pořadů, srovnatelné s přenosem vysílání přes satelit nebo kabelem²;
- Dva legislativní návrhy (návrh nařízení a směrnice) k provedení Marrákešské smlouvy do právních předpisů EU³;
- Návrh směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu⁴.

Nejdiskutovanější částí 2. copyrightového balíčku byl návrh směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, proto jej i spolu s přijatým kompromisním zněním tohoto návrhu podrobíme detailnější analýze.

Návrh směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu měl za cíl:

- Přizpůsobit hlavní výjimky z autorského práva digitálnímu a přeshraničnímu prostředí se zaměřením na digitální a online použití ke vzdělávacím účelům, vytěžování textu a dat za účelem rozvoje výzkumu a inovací a stejně tak zachování děl ve sbírkách institucí kulturního dědictví;
- Usnadnit licencování v digitálním prostředí, zpřístupňování komerčně nedostupných děl a licencování audiovizuálních děl na platformách videa na požádání;

---

¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě, KOM(2015) 192 v konečném znění, dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1476708869729&uri=CELEX:52015DC0192>

² Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro výkon autorského práva a souvisejících práv použitelná na určité online přenosy vysílacích organizací a další přenosy televizních a radiových programů, KOM(2016) 594 v konečném znění, kód Rady 12258/16;

³ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o přeshraniční výměně mezi Evropskou unií a třetími zeměmi kopií v dostupných formátech některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a souvisejícími právy ve prospěch osob, které jsou slepé, zrakově postižené nebo postižené jiným způsobem, který jim znemožňuje číst písmo, KOM(2016) 595 v konečném znění, kód Rady 12264/16.

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých povolených užitích děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a souvisejícími právy ve prospěch osob, které jsou slepé, zrakově postižené nebo postižené jiným způsobem, který jim znemožňuje číst písmo, a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, KOM(2016) 596 v konečném znění, kód Rady 12270/16.

⁴ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu, KOM(2016) 593 v konečném znění, kód Rady 12254/16.

- Dosáhnout dobře fungujícího trhu pro autorské právo se zaměřením na spravedlivé sdílení hodnot na trhu online. To zahrnovalo především zavedení nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací při užití jejich publikací v digitálním prostředí a zavedení nového požadavku na poskytovatele služeb sdílení obsahu on-line, aby spolupracovali s nositeli autorských práv;
- Zavést nová pravidla k zajištění transparentnosti pro autory a výkonné umělce, pokud se jedná o užití jejich děl a o odměnu, která byla za toto užití zaplácena.

Opatření pro přizpůsobení výjimek a omezení autorských práv digitálnímu a přeshraničnímu prostředí

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí ve své hlavě III stanovil některá opatření pro přizpůsobení výjimek a omezení autorských práv pro digitální a přeshraniční prostředí. Za tímto účelem bylo konkrétně navrhováno zavedení tří nových povinných výjimek z autorského práva, které se týkaly oblasti vzdělávání, výzkumu a zachování kulturního dědictví.

Jednalo se o následující povinné výjimky z autorského práva:

- Výjimka vztahující se na vytěžování textu a dat pro účely vědeckého výzkumu

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí předpokládal zavedení povinné výjimky z autorského práva týkající se vytěžování textů a dat. Vytěžováním textů a dat je jakákoli automatizovaná technika analýzy, jejímž cílem je analyzovat text a data v digitální podobě za účelem získání informací, jako jsou vzory, tendence a souvztažnosti.

Aby mohlo dojít k vytěžování textů a dat, musí být informace nejprve převedena do vhodného formátu. Za účelem vytěžování textů a dat je třeba provádět rozmnožování a extrakce z děl, což jsou způsoby užití autorského díla nebo jiného předmětu ochrany, které však zásadně vyžadují souhlas autora nebo jiného nositele práv. Při vytěžování textů a dat z hlediska autorského práva není relevantní samotný proces tohoto „vytěžování,“ jenž v podstatě spočívá ve čtení a analýze normalizovaných informací, ale jemu předcházející proces získávání informací a jejich transformace do normalizované podoby (zpravidla do souboru s příponou xml), jež pak umožní automatizovanou analýzu těchto dat.

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí předpokládal zavedení této výjimky z autorského práva ve prospěch výzkumných institucí, které již mají zajištěn zákonný přístup k dílu, z něhož má být vytěžován text či data. Výjimka však měla být zavedena pouze pro neziskové instituce nebo instituce, které svůj zisk investují zpět do svého vědeckého výzkumu či působí v souladu s veřejným zájmem uznávaným členským státem. Na komerční vědecké instituce se tato výjimka z autorského práva vztahovat neměla.

- Výjimka týkající se užití děl a jiných předmětů ochrany při digitálních a přeshraničních výukových činnostech

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí dále počítal se zavedením povinné výjimky z autorského práva vedoucí k umožnění digitálního užití děl a jiných předmětů ochrany k nekomerčním účelům při vyučování, avšak pouze v opodstatněném rozsahu. Podmínkou pro uplatnění této výjimky z autorského práva mělo být, že je dílo nebo jiný předmět ochrany užit přímo v prostorách vzdělávacího zařízení, případně prostřednictvím zabezpečené elektronické sítě přístupné pouze žákům a učitelům. V případech, kdy je to možné, měl být uveden zdroj a jméno autora.

- Výjimka pro digitální uchování ze strany institucí pro zachování kulturního dědictví

Ustanovení hlavy III, kapitoly 1 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí si kladla za cíl zajistit posílení postavení institucí kulturního dědictví, konkrétně např. v souvislosti s komerčně nedostupnými díly. Byla zde navržena povinná výjimka z autorského práva, která měla institucím kulturního dědictví umožnit pořizovat kopie děl nebo jiných předmětů ochrany, jež se trvale nacházejí v jejich sbírkách, v jakémkoli formátu či na jakémkoli médiu, a to výhradně za účelem uchování těchto děl nebo jiných předmětů ochrany a v rozsahu, který je pro toto uchování nezbytný. Institucí kulturního dědictví se podle návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí rozuměla veřejně přístupná knihovna nebo muzeum, archiv nebo instituce pečující o zachování filmového nebo zvukového dědictví. Tato výjimka z autorského práva měla tedy pokrývat např. digitalizaci starých výtisků knih v knihovnách.

V přijatém kompromisním znění návrhu směrnice zůstalo zachováno zavedení všech tří výše uvedených povinných výjimek z autorského práva, které se týkají užití děl a jiných předmětů ochrany při digitálních a přeshraničních výukových činnostech, uchování kulturního dědictví a vytěžování textů a dat pro účely vědeckého výzkumu. Vedle nich však kompromisní znění návrhu směrnice počítá ještě se čtvrtou výjimkou z autorského práva, jež se obecně týká vytěžování textů a dat i pro jiné účely, než je pouze vědecký výzkum, za podmínky, že má uživatel k chráněnému obsahu zajištěn zákonný přístup.

Zlepšení přístupu ke komerčně nedostupným dílům

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí se zabýval i problematikou komerčně nedostupných děl, přičemž konkrétně usiloval o zlepšení přístupu ke komerčně nedostupným dílům nacházejícím se ve sbírkách institucí kulturního dědictví (např. knihovny, muzea, archivy).

Členské státy měly podle návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí za určitých podmínek povinnost zajistit, aby se licenční smlouva uzavřená mezi institucí kulturního dědictví a příslušným kolektivním správcem, která umožňuje digitalizaci a distribuci, sdělování veřejnosti nebo zpřístupnění komerčně nedostupných děl, vztahovala i na nositele autorských a souvisejících práv, jež nejsou příslušným kolektivním správcem zastoupeni, ale spadají do stejné kategorie nositelů práv (např. do kategorie autorů literárních děl).

Komise v návrhu směrnice v jeho původním zveřejněném znění zaručovala takto uzavřeným licenčním smlouvám přeshraniční charakter, což znamená, že dotčená díla by mohla být za podmínek stanovených výše uvedenou licenční smlouvou použita institucí kulturního dědictví v kterémkoli členském státě EU.

V přijatém kompromisním znění návrhu směrnice zůstal tento nový mechanismus pro licenční smlouvy týkající se komerčně nedostupných děl zachován, a to včetně možnosti kolektivního správce uzavřít s institucí kulturního dědictví licenční smlouvu týkající se komerčně nedostupných děl i za nositele práv, kteří jím nejsou zastoupeni, pokud jejich práva spadají do kategorie práv jinak kolektivním správcem spravovaných.

Nové právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí ukládal členským státům zavést nové právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací. Účelem tohoto práva mělo být řešení obtíží, kterým vydavatelé tiskových publikací v nedávné době čelili při udělování licencí na své on-line publikace a při získávání spravedlivého podílu na jimi vytvářené hodnotě. Cílem zavedení tohoto práva bylo tedy usnadnění uzavírání licenčních smluv s vydavateli tiskových publikací, pokrytí jejich investic a lepší prosazování jejich práv, s čímž souvisí i celkové zlepšení

jejich vyjednávací pozice na trhu. Nové právo mělo být zavedeno jako právo výhradní, které by svědčilo pouze vydavatelům tisku a mohlo by být uplatněno pouze v souvislosti s digitálním užitím jejich publikací. Zavedení tohoto nového práva mělo být pro členské státy povinné.

Pokud se jedná o obsah nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací, článek 11 odst. 1 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí stanovil, že členské státy poskytnou vydavatelům tiskových publikací práva stanovená v čl. 2 a v čl. 3 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (dále také jen „směrnice 2001/29/ES“). Těmito právy se rozumí právo na rozmnožování a právo na zpřístupnění veřejnosti, přičemž obě tato práva jsou omezena na užití díla digitálními prostředky. Podle bodu 33 úvodních ustanovení návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí se nové výhradní právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací mělo vztahovat pouze na novinářské publikace, které jsou periodicky nebo pravidelně aktualizovány v jakýchkoli médiích, za účelem informování nebo zábavy (například deníky, týdenní nebo měsíční časopisy s obecnou nebo speciální tematikou a zpravodajské internetové stránky). Na periodické publikace vydávané pro vědecké či akademické účely, jako jsou například odborné časopisy, by se nové právo pro vydavatele tisku vztahovat nemělo.

Čl. 11 odst. 1 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí také nezahrnoval právo na sdělení veřejnosti (první zveřejnění). Toto právo vždy přísluší pouze autorům. Právo na sdělení veřejnosti obecně zahrnuje i právo na zpřístupnění veřejnosti, naopak to však neplatí.

Vydavatelé tiskových publikací tedy měli mít výhradní právo rozhodnout o tom, zda udělí licenci k digitálnímu užití jejich tiskových publikací nebo takové užití naopak zakáže, a to po dobu 20 let ode dne zveřejnění tiskové publikace (článek 11 odst. 4 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí). V odborných kruzích se objevovala mimo jiné i kritika doby trvání nového výhradního práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací, neboť 20 let po zveřejnění tiskové publikace bylo považováno za příliš dlouhou dobu s ohledem na to, že se mělo nové právo vztahovat výhradně na pravidelně aktualizované novinářské publikace (tedy v zásadě na zpravodajství). Hodnotu zpráv lze totiž nepochybně poměřovat v souvislosti s jejich aktuálností, přičemž s plynutím času tiskové zprávy na svojí hodnotě logicky ztrácí.⁵

Práva autorů a jiných nositelů práv ve vztahu k chráněnému obsahu, který je součástí tiskové publikace, neměla být podle znění návrhu směrnice zveřejněného Komisí zavedením nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tisku nijak dotčena (článek 11 odst. 2 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí). Toto bylo uvedeno i v bodě 35 úvodních ustanovení návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí, podle kterého neměla být práva autorů a jiných nositelů práv k dílům a jiným předmětům ochrany dotčena nově zaváděným výhradním právem vydavatelů tiskových publikací.

V odborných kruzích to však bylo zpochybňováno a objevovaly se názory, že nové výhradní právo pro vydavatele tiskových publikací negativně ovlivní práva autorů. Poslední věta bodu 35 úvodních ustanovení návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí totiž také stanovila, že nejsou dotčena smluvní ujednání uzavřená mezi vydavatelem tiskových publikací a autory a jinými nositeli práv. Je přitom obecně známo, že novináři, jakožto nositelé autorských práv, svá práva (přínejmenším ta, která mají určitou relevanci z hospodářského hlediska) v praxi převádějí právě na vydavatele tiskových publikací, a to již v době před prvním vydáním tiskové publikace. Zavedením nového

---

⁵ XALABARDER, Raquel. Press Publisher Rights in the New Copyright in the Digital Single Market Draft Directive. CREATE Working Paper Series DOI:10.5281/zenodo.183788. Glasgow: CREATE - RCUK Centre for Copyright and New Business Models in the Creative Economy, 2016.

výhradního práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací by tedy hrozilo, že bude individuální výkon autorských práv novinářů ještě více ztížen. Zavedeme-li totiž dvě výhradní práva ve prospěch různých skupin nositelů práv k témuž výsledku tvůrčí duševní činnosti, musí logicky jedno z těchto práv ustoupit do pozadí, přičemž je pravděpodobné, že to bude spíše autorské právo novinářů, než nové výhradní právo vydavatelů tiskových publikací.⁶

Mezi argumenty proti zavedení výhradního práva vydavatelů tiskových publikací patřily mimo jiné i pochybnosti o jeho souladu s mezinárodními smlouvami z oblasti duševního vlastnictví. Konkrétně se jedná o Bernskou úmluvu o ochraně literárních a uměleckých děl (dále také jen „Bernská úmluva“),⁷ kterou je vázána i Česká republika. Čl. 10 odst. 1 Bernské úmluvy totiž stanoví, že „...*Citace z díla, které bylo oprávněně zpřístupněno veřejnosti včetně citací z novinových článků a z časopisů ve formě tiskových přehledů, jsou dovoleny s podmínkou, že jsou v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu odůvodněném sledovaným účelem.*“

Další pochybnosti se objevovaly v tom směru, do jaké míry je nové právo související s právem autorským vydavatelů tiskových publikací slučitelné s některými základními lidskými právy. K článku 11 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí se vztahují body 31 a 32 úvodních ustanovení tohoto návrhu. V bodě 31 úvodních ustanovení Komise zavedení nového práva pro vydavatele tiskových publikací odůvodňovala mimo jiné potřebou zajištění přístupu občanů k informacím, jehož předpokladem je podle názoru Komise svobodný a pluralitní tisk. Svoboda projevu a informací je ostatně chráněna i Listinou základních práv Evropské unie. V čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie je uvedeno, že právo na svobodu projevu a informací zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice. Čl. 11 odst. 2 Listiny základních práv Evropské unie pak stanoví, že musí být respektována svoboda a pluralita sdělovacích prostředků.

Právem na svobodný přístup občanů k informacím však může být argumentováno jak ve prospěch, tak i proti zavedení nového práva pro vydavatele tiskových publikací. Bude-li pro činnost provozovatelů služeb informační společnosti, kteří poskytují např. služby internetových vyhledávačů a agregátorů zpráv, nezbytné nejdříve získat souhlas vydavatelů tiskových publikací a poté jim za užití jejich chráněného obsahu ještě zaplatit příslušnou odměnu, může to ohrozit dostupnost jejich služeb, pomocí nichž je občanům poskytován široký přístup k novinovým článkům nebo tiskovým přehledům. Právo na svobodný přístup k informacím bylo ostatně i důvodem pro povolení citací z novinových článků a z časopisů ve formě tiskových přehledů ve smyslu čl. 10 odst. 1 Bernské úmluvy, který je citován výše.

Zároveň však nelze nesohlasit ani s některými argumenty Komise, např. že svobodný a pluralitní tisk přispívá k veřejné diskuzi a řádnému fungování demokratické společnosti. Vydavatelé tiskových publikací v souvislosti s přechodem od tištěných publikací k digitálním mediím nepochybně čelí obtížím v souvislosti s udělováním licencí na on-line užití jejich publikací a s návratností svých investic. Přitom nebudou-li vydavatelé tiskových publikací moci počítat s návratností investic, není vyloučeno, že v končeném důsledku dojde k omezení plurality tisku.

Zavedení nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací má navíc potenciál zlepšit vyjednávací pozici těchto vydavatelů vůči provozovatelům služeb informační společnosti (provozovatelům internetových vyhledávačů, agregátorů zpráv apod.),

---

⁶Tamtéž.

⁷ Bernská úmluva byla v ČR vyhlášena Vyhláškou ministra zahraničních věcí č. 19/1985 ze dne 8. července 1980 o Bernské úmluvě o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, doplněné v Paříži dne 4. května 1896, revidované v Berlíně dne 13. listopadu 1908, doplněné v Bernu dne 20. března 1914 a revidované v Římě dne 2. června 1928, v Bruselu dne 26. června 1948, ve Stockholmu dne 14. července 1967 a v Paříži dne 24. července 1971.

kteří jejich díla v digitálním prostředí užívají. Vydavatelé tiskových publikací totiž budou mít k dispozici nástroj, jak ovlivnit podmínky, za kterých dají obsah svých tiskových publikací v digitálním prostředí k dispozici, a také jak si stanovit přiměřenou odměnu, za kterou budou ochotni tento obsah k dispozici dát.

Zavedení nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tisku se však dále může jevit jako problematické i ve světle judikatury Soudního dvora EU (dále také jen „SDEU“), který např. ve věci Svensson⁸ rozhodl tak, že „...skutečnost, že jsou na jedné internetové stránce uvedeny hypertextové odkazy na díla, která jsou volně dostupná na jiné internetové stránce, nepředstavuje sdělování veřejnosti podle tohoto ustanovení.“

„...Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby členský stát mohl poskytnout větší ochranu nositelům autorského práva tím, že stanoví, že pojem „sdělování veřejnosti“ zahrnuje více úkonů, než uvádí toto ustanovení.“

Uvedený závěr vyplývající z judikatury SDEU se podle původního znění návrhu směrnice zveřejněném Komisí vztahoval i na nové výhradní právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací, neboť se týká práv vymezených v čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES. Podle čl. 11 odst. 1 původního znění návrhu směrnice zveřejněného Komisí měly členské státy vydavatelům poskytnout práva stanovená v článku 2 a v čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29/ES. Z toho lze dovodit, že judikatura vztahující se k čl. 3 směrnice 2001/29/ES by se měla vztahovat i na nové právo vydavatelů.

S tímto výkladem ve prospěch použitelnosti judikatury SDEU k hypertextovým odkazům i na nové právo vydavatelů, je v souladu i poslední věta bodu 33 úvodních ustanovení návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí, která stanovila, že ochrana se nevztahuje na úkony vkládání hypertextových odkazů, jež nepředstavují sdělování veřejnosti.

Naopak vytváření a zpřístupňování veřejnosti krátkých úryvků z novinových článků (tzv. snippets) prozatím nebylo předmětem rozhodovací činnosti SDEU. Tyto úryvky jsou zpravidla používány v souvislosti s vkládáním hypertextových odkazů na novinové články (tiskové zprávy), kdy slouží k uvedení a krátkému popisu těchto článků (tiskových zpráv) zobrazených v seznamu výsledků vyhledávání.

Tvorba krátkých úryvků (tzv. snippets) by sama o sobě mohla spadat pod některou z výjimek z autorského práva ve smyslu čl. 5 směrnice 2001/29/ES. Tyto krátké úryvky se totiž zpravidla zobrazují v seznamu výsledků vyhledávání internetového vyhledávače na základě dotazu uživatele a jsou pouze dočasnými kopiemi části původního článku (tiskové zprávy), přičemž zmizí téměř okamžitě nebo velmi krátce po tom, co uživatel opustí internetovou stránku vyhledávače. Přicházelo by proto v úvahu např. použití výjimky z autorského práva vztahující se na úkony rozmnožení, které jsou pouze dočasné, krátkodobé a příležitostné ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/29/ES. V tomto případě by se nové právo vydavatelů na tvorbu krátkých úryvků (tzv. snippets) také nevztahovalo.

Jako složitější se však situace jeví při posuzování činnosti tzv. agregátorů tisku, kteří činí určitá redakční rozhodnutí o tom, zda a na jaké místo umístí na své internetové stránce určitý obsah. Zde by tedy mohlo být uplatnění výjimky z autorského práva spočívající v dočasném rozmnožování ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/29/ES složité. V obou případech by navíc bylo problematické splnění kritéria, že úkony dočasného rozmnožování nesmí mít žádný samostatný hospodářský

---

⁸ Rozsudek SDEU ve věci C-466/12, jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Svea hovrätt (Švédsko), Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd proti Retriever Sverige AB ze dne 13. února 2014.

význam – pokud mají být zařazeny pod výjimku z autorského práva vztahující se na úkony rozmnožení, které jsou pouze dočasné, krátkodobé a příležitostné.

V přijatém kompromisním znění návrhu směrnice zůstalo nové výhradní právo související s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací zachováno, avšak s vyjasněním, že se nevztahuje na pouhé vkládání hypertextových odkazů nebo na užití jednotlivých slov či jen velmi krátkých úryvků z tiskových publikací (tzv. snippets). Také doba trvání výhradního práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací byla nakonec omezena na dva roky ode dne zveřejnění tiskové publikace.

Kompromisní znění návrhu směrnice navíc členským státům ukládá, aby zajistily, že přiměřený podíl na příjmech, které vydavatelé v důsledku svého nového práva obdrží od poskytovatelů služeb informační společnosti, získají autoři děl do tiskové publikace začleněných (tedy novináři).

Nové požadavky na poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí měl mimo jiné objasnit roli poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu on-line při zveřejňování obsahu chráněného autorským právem. Vedle toho sledoval i cíl zavedení opatření ke zlepšení postavení nositelů autorských nebo s nimi souvisejících práv při vyjednávání podmínek užití jejich děl nebo jiného chráněného obsahu s poskytovateli služeb pro sdílení obsahu on-line.

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí za tímto účelem navrhoval nové požadavky na poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line, kteří ukládají velké množství děl nebo jiného chráněného obsahu nahraného uživateli (různé on-line platformy umožňující např. nahrání na internet souborů obsahujících filmy nebo hudbu), aby s nositeli práv uzavírali účinné licenční smlouvy, anebo zavedli vhodná opatření k identifikování obsahu porušujícího autorské právo (např. zavedení účinných technologií pro rozpoznání obsahu) a podávali nositelům práv informace o zavedení a fungování těchto opatření (čl. 13 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí).

Ustanovení čl. 13 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí se však v průběhu vyjednávání ukázalo jako problematické. Jedním z důvodů jeho problematičnosti bylo, že není zřejmý jeho vztah ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (dále také jen „směrnice o elektronickém obchodu“). Čl. 15 směrnice o elektronickém obchodu totiž stanoví, že členské státy nemají poskytovatelům platform pro sdílení obsahu ukládat obecnou povinnost dohlížet na jimi přenášené nebo ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost (obecnou povinnost monitoringu).

Tento zákaz obecné povinnosti monitoringu má za cíl podporu inovací a s tím související rozvoj jednotného vnitřního trhu a také ochranu základních lidských práv uživatelů internetu. Mezi lidskými právy, k jejichž ochraně má přispět zákaz obecné povinnosti monitoringu, je např. právo na respektování soukromého a rodinného života (článek 7 Listiny základních práv EU), právo na ochranu osobních údajů (článek 8 Listiny základních práv EU), právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání (článek 10 Listiny základních práv EU), právo na svobodu projevu a informací (článek 11 Listiny základních práv EU) a právo na vzdělání (článek 14 Listiny základních práv EU). V tomto směru nelze zcela odhlédnout ani od práv poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu on-line, neboť uložení povinnosti aktivního dohledu nad všemi jejich uživateli za účelem předcházení jakémukoli porušování autorských práv nebo práv s nimi souvisejících v budoucnosti,

by mohlo být kvalifikováno jako rozporné s právem na svobodu podnikání (článek 16 Listiny základních práv EU). Listina základních práv EU sice v čl. 17 odst. 2 chrání duševní vlastnictví, nicméně toto základní právo nechrání práva stejného okruhu subjektů, jako např. právo na respektování soukromého a rodinného života a právo na svobodu projevu a informací. Porušování autorského práva by z hlediska hierarchie lidských práv tedy nemělo být těmto dvěma právům stavěno naroveň, neboť jsou základními pilíři demokratické společnosti.⁹

Nemožnost uložení povinnosti obecného monitoringu lze dovodit i z judikatury SDEU. V roce 2011 např. SDEU rozhodl v případě *Scarlet v. Sabam*¹⁰, že poskytovateli internetového připojení nelze uložit povinnost zavést systém filtrování, který by byl použitelný vůči všem jeho zákazníkům bez rozdílu, preventivně, výlučně na jeho náklady a bez časového omezení.

Stejně tak v rozsudku *Sabam v. Netlog*¹¹ se SDEU v roce 2012 vyjádřil tak, že poskytovateli hostingových služeb „...nelze vydat příkaz zavést systém filtrování informací ukládaných na jeho serverech uživateli jeho služeb, který se vztahuje na všechny tyto uživatele bez rozdílu, preventivně, výlučně na vlastní náklady a bez časového omezení, který by byl způsobilý identifikovat počítačové soubory obsahující hudební, filmová nebo audiovizuální díla, k nimž navrhovatel údajně vlastní práva duševního vlastnictví, za účelem blokování zpřístupňování uvedených děl veřejnosti, pokud je jím porušováno autorské právo.“

Z čl. 15 směrnice o elektronickém obchodu i z judikatury SDEU tedy vyplývá, že uložení obecné povinnosti monitoringu je na úrovni EU podle aktuálně platné právní úpravy nepřipustné. Lze vyslovit pochybnosti i o jejím souladu s Listinou základních práv EU. Je tedy třeba se zabývat tím, zda lze dovodit, že čl. 13 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí obecnou povinnost monitoringu skutečně stanovoval. Lze totiž argumentovat i tím, že v čl. 13 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí se jedná o specifickou situaci, jež může ospravedlnit výjimku ze zákazu obecné povinnosti monitoringu (resp. o specifickou situaci, která může ospravedlnit závěr, že se o obecnou povinnost monitoringu nejedná).

Směrnice o elektronickém obchodu přiznává poskytovatelům služeb informační společnosti za určitých podmínek výjimku z odpovědnosti. K čl. 13 návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí se vztahují body 38 a 39 jeho odůvodnění. Bod 38 odůvodnění návrhu přitom odkazuje na čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu¹² a povinnost uzavřít licenční dohodu s nositeli práv podmiňuje tím, že poskytovatelé služeb informační společnosti nejsou způsobilí pro výjimku z odpovědnosti zavedenou v tomto ustanovení. Povinnost přijmout vhodná a přiměřená opatření k zajištění ochrany autorských děl nebo jiných předmětů ochrany, jako je zavedení účinných technologií, však má platit bez ohledu na způsobilost poskytovatelů služeb informační společnosti

---

⁹ ANGELOPOULOS, Christina, KARMEN TURK B, ELEONORA ROSATI, SOPHIE STALLA BOURDILLON, ALEKSANDRA KUCZERAWY, MIQUEL PEGUERA a MARTIN HUSOVEC. An academic perspective on the copyright reform. *Computer law & security law review*. 2017, (33), 3-13.

¹⁰ Rozsudek SDEU ve věci C-70/10, *Scarlet Extended SA proti Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM)* ze dne 24. listopadu 2011.

¹¹ Rozsudek SDEU ve věci C-360/10, *Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) proti Netlog NV*, ze dne 16. února 2012.

¹² Podle čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu členské státy zajistí, aby v případě služby informační společnosti spočívající v ukládání informací poskytovaných příjemcem služby nebyl poskytovatel služby odpovědný za informace ukládané na žádost příjemce, pokud:

- poskytovatel nebyl účinně seznámen s protiprávní činností nebo informací a ani s ohledem na nárok na náhradu škody si není vědom skutečností nebo okolností, z nichž by byla zjevná protiprávní činnost nebo informace, nebo
- poskytovatel, jakmile se o tomto dozvěděl, jednal s cílem odstranit tyto informace nebo k nim znemožnit přístup.

pro tuto výjimku. Výklad výjimky zavedené v článku 14 směrnice o elektronickém obchodu, který je uplatňován v bodu 38 odůvodnění návrhu směrnice, je tedy velmi úzký.

Podobně nejasný je i bod 39 odůvodnění návrhu směrnice ve znění zveřejněném Komisí, který stanoví, že „...*spolupráce mezi poskytovateli služeb informační společnosti, kteří ukládají velké množství děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli a poskytují k nim přístup veřejnosti, a nositeli práv, má zásadní význam pro fungování technologií, jako jsou technologie rozpoznávání obsahu. V takových případech by nositelé práv měli poskytnout potřebné údaje umožňující těmto službám identifikovat jejich obsah a tyto služby by měly být vůči nositelům práv transparentní s ohledem na použité technologie, aby bylo možné posoudit jejich vhodnost. Tyto služby by měly nositelům práv poskytovat zejména informace o typu využívaných technologií, o způsobu, jak fungují, a o jejich úspěšnosti při rozpoznávání obsahu nositelů práv. Tyto technologie by rovněž měly nositelům práv umožňovat získat od poskytovatelů služeb informační společnosti informace o používání jejich obsahu, na něž se vztahuje určitá dohoda.*“

Znění bodu 39 odůvodnění návrhu směrnice je tedy naformulováno tak, že se jeví jako zavedení obecné povinnosti monitoringu pro poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line. Je však otázkou, zda Komise při formulaci bodu 39 odůvodnění skutečně měla záměr tuto povinnost zavést, přičemž lze spíše předpokládat, že nikoli.

V zásadě by nebylo vyloučeno, aby Komise v otázce zákazu obecné povinnosti monitoringu zavedla reformu. Ostatně směrnice o elektronickém obchodu, jakožto sekundární právní předpis EU, může být kdykoli změněna pozdější právní úpravou, jak obecně vyplývá ze zásady *lex posterior derogat legi priori*. Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí se však se svým vztahem ke směrnici o elektronickém obchodu nijak nevypořádával, neboť tato směrnice nebyla ani uvedena v čl. 1 odst. 2 návrhu, který odkazuje na platné směrnice, jež návrh směrnice ponechává beze změny. Navíc by Komise musela svůj záměr změnit právní úpravu v oblasti obecné povinnosti monitoringu výslovně a jasně vyjádřit a uvést důvody tuto změnu ospravedlňující, včetně zhodnocení respektování principu proporcionality. V každém případě by takto významná změna právní úpravy musela být obsažena přímo v normativním textu legislativního aktu, nikoli pouze zařazena do bodu odůvodnění. Bod odůvodnění novějšího legislativního aktu totiž již platnou a závaznou právní úpravu změnit nemůže.

V přijatém kompromisním znění návrhu směrnice je zakotvena povinnost pro poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line, aby získali souhlas od nositelů práv udělený např. v licenční smlouvě, jestliže na svých platformách zpřístupňují veřejnosti obsah chráněný autorským právem nebo právy s ním souvisejícími. Pokud poskytovatel služeb pro sdílení obsahu on-line toto svolení nositelů práv nezíská, může být podle kompromisního znění návrhu směrnice učiněn odpovědným za porušení autorských nebo s nimi souvisejících práv ze strany uživatelů jeho služeb s výjimkou situací, kdy:

- a) vynaložil veškeré úsilí k získání svolení a
- b) v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti chráněného obsahu, o němž mu nositelé práv poskytli nezbytné informace a
- c) ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení o porušování autorských nebo s nimi souvisejících práv, znemožnil přístup k oznámenému chráněnému obsahu nebo jej odstranil ze svých internetových stránek a vynaložil veškeré úsilí k zamezení jeho budoucímu nahrání.

Mírnější režim odpovědnosti je stanoven pro nové poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line, jejichž služby jsou v EU k dispozici teprve po dobu kratší než tři roky, mají roční obrat nižší, než 10 milionů EUR a průměrný měsíční počet jejich jedinečných návštěvníků (uživatelů) vypočtený na

základě předchozího kalendářního roku nepřekročí 5 milionů. Tito poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu on-line musí pro vyloučení své odpovědnosti za obsah nahraný uživateli splňovat pouze kritéria uvedená výše pod písm. a) a c). V praxi to znamená, že nemusí zavádět vhodná (např. technická) opatření k identifikování obsahu porušujícího autorské právo.

Již zavedené a platné výjimky nebo omezení autorského práva (např. citace, kritika, recenze nebo karikatura) zůstávají touto novou právní úpravou odpovědnosti poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu on-line nedotčeny.

Poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu on-line jsou v souladu s přijatým kompromisním zněním návrhu směrnice také povinni zavést účinné a rychlé mechanismy pro stížnosti a nápravu, které budou moci uživatelé jejich služeb využívat v případě sporů ohledně oprávněnosti znemožnění přístupu k jimi nahranému obsahu či jeho odstranění.

Nová pravidla k zajištění transparentnosti užití děl a spravedlivé odměny ve smlouvách autorů a výkonných umělců

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí si mimo jiné kladl za cíl zajistit, aby nositelé autorských práv a práv s nimi souvisejících dostávali za užití svých děl spravedlivou odměnu. Z tohoto důvodu bylo navrhováno členským státům uložit, aby ve svých právních úpravách zavedly požadavek na transparentnost ve formě zakotvení povinnosti pro uživatele chráněného obsahu informovat nositele práv o způsobech užití jejich děl a výkonů, o příjmech vytvářených z jejich užití a o odměně, která nositelům práv za toto užití náleží.

Návrh směrnice ve znění zveřejněném Komisí současně požadoval, aby členské státy umožnily nositelům práv požadovat dodatečnou a přiměřenou odměnu od uživatelů jejich děl či výkonů v případě, že je sjednaná odměna v licenční smlouvě příliš nízká v porovnání s příjmy a výhodami, které užití díla nakonec vygenerovalo jeho uživatel.

Vedle toho měly podle původního návrhu Komise členské státy povinnost zajistit možnost dobrovolného alternativního řešení sporů ve vztahu k výše uvedeným požadavkům na transparentnost a k právu na přiměřenou dodatečnou odměnu.

Také přijaté kompromisní znění návrhu směrnice zaručuje autorům a výkonným umělcům právo na transparentnost a spravedlivou odměnu při uzavírání licenčních smluv nebo smluv o převodu jejich výhradních práv k užití díla nebo výkonu. Stejně tak kompromisní znění návrhu směrnice zavádí i mechanismus smluvních úprav, který autorům a výkonným umělcům umožní požadovat dodatečnou, vhodnou a spravedlivou odměnu v případě, že se původně sjednaná odměna za užití děl nebo výkonů ukáže jako nedostatečná ve srovnání s příjmy vygenerovanými druhou smluvní stranou. Zachován zůstal i požadavek na zavedení dobrovolných alternativních postupů řešení sporů ve vztahu k výše uvedeným povinnostem.

Usnesení výboru pro evropské záležitosti PS PČR k 2. copyrightovému balíčku

Na výboru pro evropské záležitosti PS PČR se dne 3. 11. 2016 konala sloučená rozprava ke všem dokumentům tvořícím součást 2. copyrightového balíčku a usnesením č. 318 byly přijaty tyto závěry:

1. **bere na vědomí** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů - Podpora spravedlivé, efektivní a konkurenceschopné ekonomiky orientované na autorské právo na jednotném digitálním trhu, KOM(2016) 592 v konečném znění, kód Rady 12253/16;
2. **bere na vědomí** návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu, KOM(2016) 593 v konečném znění, kód Rady 12254/16;

3. **má za to**, že by měl být objasněn vztah návrhu směrnice vůči směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu;
4. **staví se rezervovaně** k zavedení nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tisku vzhledem k předchozím negativním zkušenostem s obdobnou vnitrostátní právní úpravou v některých členských státech;
5. **obává se**, že obecně stanovená povinnost zavést opatření k identifikaci obsahu porušujícího autorské právo a podávání zpráv o jejich fungování nositelům práv by mohla vést k nadměrné administrativní zátěži pro malé a střední podniky;
6. **bere na vědomí** návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro výkon autorského práva a souvisejících práv použitelná na určité online přenosy vysílacích organizací a další přenosy televizních a radiových programů, KOM (2016) 594 v konečném znění, kód Rady 12258/16;
7. **vyjadřuje určitou pochybnost** o existenci dostatečné přeshraniční poptávky po doplňkových on-line službách mimo jiné i vzhledem k jazykové bariéře a má za to, že by tato skutečnost měla být zohledněna ve vztahu k možným nevýhodám rozšíření zásady země původu i na tyto služby;
8. **vítá** návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o některých povolených užitích děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a souvisejícími právy ve prospěch osob, které jsou slepé, zrakově postižené nebo postižené jiným způsobem, který jim znemožňuje číst písmo, a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, KOM (2016) 596 v konečném znění, kód Rady 12270/16;
9. **vítá** návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o přeshraniční výměně mezi Evropskou unií a třetími zeměmi kopií v dostupných formátech některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a souvisejícími právy ve prospěch osob, které jsou slepé, zrakově postižené nebo postižené jiným způsobem, který jim znemožňuje číst písmo, KOM (2016) 595 v konečném znění, kód Rady 12264/16.

Projednávání 2. copyrightového balíčku v orgánech EU a přijetí jednotlivých legislativních návrhů

Komise dne 28. listopadu 2017 formálně představila 2. copyrightový balíček na Radě pro konkurenceschopnost (COCOM) – část průmysl a vnitřní trh, s cílem na balíček upozornit na politické úrovni a připravit půdu pro diskuze na odborné úrovni konané v pracovních skupinách Rady EU. V Radě EU se návrhem zabývala Pracovní skupina pro práva k duševnímu vlastnictví (G3b, autorské právo).

Ve výběrech Evropského parlamentu začal být 2. copyrightový balíček věcně projednáván v únoru 2017.

Návrh nařízení, které má usnadnit nové způsoby přeshraničního on-line šíření televizních a rozhlasových pořadů, srovnatelné s přenosem vysílání přes satelit nebo kabelem je v Radě EU projednáván od listopadu 2016, přičemž jeho kompromisní návrh byl delegacím rozeslán dne 26. června 2017. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal své stanovisko k návrhu nařízení dne 25. ledna 2017, v němž návrh nařízení podpořil, především pokud se jedná o zavedení principu země původu na online vysílání.

V Evropském parlamentu byl návrh nařízení přidělen výboru pro právní záležitosti (JURI) jako gesčnímu výboru. Zpravodajem návrhu byl dne 12. října 2016 jmenován Tiem Wölken (S&D,

Německo), namísto Dietmara Köstera (S&D, Německo), jenž byl jeho zpravodajem návrhu v předcházejícím období.

Návrh nařízení byl přijat dne 17. dubna 2019 jako směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS¹³.

Dva legislativní návrhy (návrh nařízení a směrnice) k provedení Marrákešské smlouvy do právních předpisů EU byly přijaty již dne 13. září 2017 jako:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1563 ze dne 13. září 2017 o přeshraniční výměně formátově přístupných rozmnoženin některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími mezi Unií a třetími zeměmi ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení;
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1564 ze dne 13. září 2017 o některých povolených způsobech užití některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.¹⁴

U směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu byl dne 26. září 2017 představen kompromisní návrh týkající se některých ustanovení, nicméně v řadě dalších otázek mezi členskými státy stále panovaly neshody. Rada EU nakonec dosáhla obecného přístupu¹⁵ k návrhu směrnice dne 25. května 2018¹⁶. Rada EU v rámci politické dohody na obecném přístupu souhlasila se zavedením výjimky z autorského práva vztahující se na vytěžování textů a dat pro účely vědeckého výzkumu. Vedle toho však navrhla zavedení ještě další (podle obecného přístupu pro členské státy nepovinné) výjimky z autorského práva pro vytěžování dat pomocí legálně dostupných technologií, již by bylo možné využít i v souvislosti s jinými legálními účely, než je pouze vědecký výzkum.

V obecném přístupu Rada EU souhlasila i se zavedením nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací. Oproti původnímu návrhu Komise se však toto právo mělo uplatňovat v omezenějším rozsahu. Nemělo se konkrétně vztahovat na případy užití pouze nevýznamných částí tiskových publikací, jako je např. vytváření a zpřístupňování veřejnosti krátkých úryvků z novinových článků (tzv. snippets).

---

¹³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS je dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32019L0789>

¹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1564 ze dne 13. září 2017 o některých povolených způsobech užití některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti je dostupná na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:32017L1564>

¹⁵ Rada EU může v době, kdy očekává postoj Parlamentu v prvním čtení, přijmout politickou dohodu, která bývá označována jako „obecný přístup“. Obecný přístup naznačuje Evropskému parlamentu ještě před stanoviskem v prvním čtení, jakým směrem se bude ubírat postoj Rady. Konečný postoj Rady nicméně nemůže být přijat, dokud Parlament k legislativnímu návrhu nepředloží své stanovisko v prvním čtení.

¹⁶ Znění směrnice navržené v rámci obecného přístupu Rady EU je v anglickém jazyce dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/35373/st09134-en18.pdf>

Oproti původnímu návrhu Komise se v obecném přístupu lišila i doba trvání nového práva pro vydavatele tiskových publikací. Původní návrh Komise totiž počítal s 20-ti letou dobou ochrany, kdežto Rada EU ve svém obecném přístupu navrhla pouze dobu jednoho roku.

V obecném přístupu Rada EU souhlasila i s tím, aby poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu on-line, kteří ukládají velké množství autorských děl nahraných uživateli (např. různé on-line platformy), zavedli vhodná opatření k identifikování obsahu porušujícího autorské právo (např. používáním technologií pro rozpoznání obsahu). Obecný přístup Rady EU jde však v tomto směru ještě dále, než původní návrh Komise, neboť stanoví, že poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu on-line, pokud poskytují přístup veřejnosti k chráněnému obsahu nahranému svými uživateli, provádějí tzv. „sdělení veřejnosti“ nebo „zpřístupnění veřejnosti“ tohoto obsahu. Příslušný poskytovatel služeb pro sdílení obsahu on-line by však podle obecného přístupu Rady EU přesto nebyl za jednání svých uživatelů shledán odpovědným, pokud by prokázal, že jednal s řádnou péčí a vynaložil veškeré úsilí k předcházení nahrávání obsahu porušujícího autorské právo na svou platformu a urychleně by přijal vhodná opatření ke smazání takového obsahu nebo znemožnění přístupu k němu.

V Evropském parlamentu byl návrh směrnice přidělen Výboru pro právní záležitosti (JURI) jako gesčně příslušnému výboru (dále také jen „příslušný výbor“). Zpravodajem návrhu byla dne 12. října 2016 jmenována Theresa Comodini Cachiu (EPP, Malta). V červnu 2017 pak došlo ke změně zpravodaje, kterým se nově stal Axel Voss (EPP, Německo).

Zpráva příslušného výboru¹⁷ byla přijata v červnu 2018, kdy pro její přijetí hlasovalo 14 členů příslušného výboru, 9 bylo proti a 2 členové se zdrželi hlasování. Návrh jednacího mandátu na jednání s Radou EU o konečném znění návrhu směrnice však byl v červenci 2018 zamítnut plénem Evropského parlamentu, kdy 318 členů Evropského parlamentu bylo pro, 278 proti a 31 z nich se zdrželo hlasování¹⁸. Evropský parlament tedy o své pozici hlasoval až 12. září 2018¹⁹, kdy byl tento návrh jednacího mandátu nakonec schválen.

Stejně tak jako Rada EU ve svém obecném přístupu, Evropský parlament také souhlasil se zavedením výjimky z autorského práva vztahující se na vytěžování textů a dat pro účely vědeckého výzkumu. Souhlasil i se zavedením další nepovinné výjimky z autorského práva pro vytěžování dat pomocí legálně dostupných technologií, jíž by bylo možné využít i v souvislosti s jinými legálními účely, než je pouze vědecký výzkum.

Evropský parlament souhlasil i se zavedením nového práva souvisejícího s právem autorským pro vydavatele tiskových publikací, bude-li v textu znění směrnice postaveno na jisto, že se toto nové právo nevztahuje na hypertextové odkazy a doba trvání tohoto práva bude pouze 5 let – nikoli 20 let, jak předpokládal původní návrh Komise.

Evropský parlament podpořil i zavedení povinnosti pro poskytovatele služeb pro sdílení obsahu on-line, aby vynakládali veškeré úsilí k získání souhlasu nositelů autorských a s nimi souvisejících práv k užití jejich chráněného obsahu (např. ve formě licenční smlouvy) nebo aby zavedli vhodná opatření k identifikování obsahu porušujícího autorské právo (např. pomocí technologií pro rozpoznání obsahu), aniž by se však jednalo o obecnou povinnost monitoringu ve smyslu

---

¹⁷ Znění zprávy příslušného výboru je dostupné na internetové stránce Evropského parlamentu, zde: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0245_CS.html

¹⁸ Více informací je dostupných zde na internetové stránce Evropského parlamentu: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180628IPR06809/parliament-to-review-copyright-rules-in-september>

¹⁹ Více informací je dostupných zde na internetové stránce Evropského parlamentu: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PV-8-2018-09-12-ITM-006-04_CS.html

směrnice o elektronickém obchodu. Poskytovatelé služeb pro sdílení on-line obsahu by také měli povinnost zavést účinné a rychlé mechanismy pro stížnosti a nápravu, které by uživatelé jejich služeb mohli využít v případě sporů ohledně neoprávněného znemožnění přístupu k jimi nahranému obsahu nebo jeho odstranění.

Na základě meziinstitucionálních jednání bylo dne 13. února 2019 dosaženo dohody o kompromisním znění návrhu směrnice v trialogu. **Kompromisní znění návrhu směrnice bylo v Radě EU schváleno dne 20. února 2019 výborem stálých zástupců (COREPER I)²⁰. Výbor pro právní záležitosti Evropského parlamentu (JURI) schválil kompromisní znění směrnice dne 26. února 2019. Postoj Evropského parlamentu k přijetí směrnice v prvním čtení byl poté schválen dne 26. března 2019²¹. Formální přijetí směrnice Radou EU proběhlo dne 15. dubna 2019²². K podpisu směrnice došlo dne 17. dubna 2019. Dne 17. května 2019 byla směrnice zveřejněna v úředním věstníku EU jako směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES. Členské státy jsou nyní povinny směrnici transponovat do jejich vnitrostátních právních řádů do 7. června 2021 (tedy v běžné 24 měsíční transpoziční lhůtě).**

Použité zdroje

XALABARDER, Raquel. Press Publisher Rights in the New Copyright in the Digital Single Market Draft Directive. CREATE Working Paper Series DOI:10.5281/zenodo.183788. Glasgow: CREATE - RCUK Centre for Copyright and New Business Models in the Creative Economy, 2016.

ANGELOPOULOS, Christina, Karmen TURK B, Eleonora ROSATI, Sophie Stalla BOURDILLON, Aleksandra KUCZERAWY, Miquel PEGUERA a Martin HUSOVEC. An academic perspective on the copyright reform. *Computer law & security law review*. 2017, (33), 3-13.

HÖPPNER, Thomas. EU copyright reform: the case for a related right for press publishers. CREATE Working Paper Series DOI:10.5281/zenodo.495480. Glasgow: RCUK Centre for Copyright and New Business Models in the Creative Economy, 2017.

Copyright in the digital single market: Briefing: EU Legislation in Progress. European Parliament, 2019.

Rozsudek SDEU ve věci C-70/10, Scarlet Extended SA proti Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs SCRL (SABAM) ze dne 24. listopadu 2011.

Rozsudek SDEU ve věci C-360/10, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) proti Netlog NV, ze dne 16. února 2012.

---

²⁰ Kompromisní znění návrhu směrnice schválené Výborem stálých zástupců (COREPER I) je v anglickém jazyce dostupné zde: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6637-2019-INIT/en/pdf>

²¹ Legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu je dostupné zde: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0231_CS.html#title1

²² Více informací je dostupných na internetových stránkách Rady EU, zde: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/04/15/eu-adjusts-copyright-rules-to-the-digital-age/>